

other legal relations. The author proposes a list of issues of administrative-territorial structure, which are resolved in the conditions of existing territorial organization of power in Ukraine. Proposals for taking into account the list of issues of administrative and territorial structure in the article in the development of bills in the specified field and their consideration in the law enforcement activities of the subjects of power.

Keywords: system of administrative-territorial system; administrative-territorial structure; issues of administrative-territorial system; administrative-territorial unit; settlement.

Різник О.Р.

СОЦІАЛЬНА ОБУМОВЛЕНІСТЬ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА НЕЗАКОННЕ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

УДК 343.4

Особиста свобода – невід’ємна властивість людини, що закладена в саму її сутність, вона є втіленням індивідуальності та самодостатності кожного, нормальною умовою розвитку особистості та суспільства в цілому. Людина народжується вільною і протягом свого життя керується власною волею відповідно до наявних у неї інтересів, бажань, потреб та цілей. У римському праві стан волі (*status libertatis*) розглядався як головний правовий стан: є воля – є певний мінімум прав, немає волі – немає жодних прав [1, с. 65-66].

До злочинів, пов’язаних з незаконним позбавленням волі, пропонуємо відносити суспільно небезпечні діяння, які передбачені ст.ст. 146, 1461, 147, 149, 151, 349, 3491, 371, 444 КК України.

Офіційні статистичні дані засвідчують, що у загальній структурі злочинності діяння, пов’язані з незаконним позбавленням волі особи, займають незначну частку. Разом з тим останніми роками спостерігається певна тенденція щодо збільшення чисельності вказаних посягань. Так, якщо протягом 2018 року до суду надійшло 91 провадження про кримінальні правопорушення, пов’язані з незаконним позбавленням волі, то у 2019 – 141, у 2020 – 126, а у 2021 році – 128 таких проваджень [2]. Але є всі підстави стверджувати, що значна частина посягань на волю особи залишається латентною.

На жаль, відобразити реальний стан та статистичні показники злочинності, пов'язаної з незаконним позбавленням волі, в теорії та на практиці неможливо. Можливо тільки уявити, яка ціна даної категорії злочинності та наслідки від існування даного явища, що безумовно вказує на його суспільно небезпечний характер та необхідність впливу на нього адекватними та дієвими кримінально-правовими заходами.

Загальні питання соціальної обумовленості кримінально-правової заборони та створення належної кримінально-правової політики вже піддавались кримінально-правовому дослідженню такими українськими вченими, як Д.О. Балобанова, В.О. Гацелюк, В.К. Грищук, І.В. Козич, В.О. Навроцький, О.О. Пашенко, В.О. Туляков, П.Л. Фріс та іншими. Суттєвий внесок у висвітлення проблеми кримінальної відповідальності за злочини проти волі особи зробили такі вчені, як: А.В. Андрушко, Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, О.М. Броневицька, О.О. Житний, З.А. Загинеї, О.О. Кваша, О.М. Костенко, А.А. Музика, В.О. Навроцький, А.М. Орлеан, М.І. Панов, А.С. Політова, В.Я. Тацій, В.П. Тихий, М.І. Хавронюк, О.В. Харитоновна, С.Д. Шапченко та інші дослідники.

Щоразу, досліджуючи питання існування кримінальної відповідальності та форм її реалізації, науковці не оминають питання стосовно соціальної обумовленості даних правових явищ. Г.А. Злобін, аналізуючи категорію соціальної обумовленості кримінально-правової норми, пов'язував її з відповідністю об'єктивним тенденціям розвитку певної суспільно-економічної формації, вимогами справедливості та принципам системи права, як формально, так і за суттю [3, с. 211]. А отже, виконуючи функцію щодо конструювання кримінально-правових норм, держава має повно та об'єктивно оцінювати їх соціальну значимість в контексті реалізації суспільних інтересів, забезпечення прав і свобод людини, з метою досягнення соціальної справедливості та загального блага.

В сучасних умовах глобалізації всі цивілізовані країни намагаються будувати своє законодавство, у тому числі й кримінальне, а відповідно й виробляти систему заходів протидії суспіль-

но небезпечним діянням, на міжнародних нормативних актах. Міжнародно-правова необхідність у встановленні кримінально-правових заборон в українському законодавстві залежить від міжнародних зобов'язань, які взяла на себе Україна перед міжнародною спільнотою. Відповідно до таких зобов'язань, національне законодавство має бути приведено у відповідність до вимог та рекомендацій, закріплених у міжнародно-правових документах, учасником яких є Україна. Основними ратифікованими або іншим чином прийнятими до виконання нашою державою документами, які мають вплив на криміналізаційні процеси у сфері протидії злочинам, пов'язаним з незаконним позбавленням волі, є: Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. [4]; Конвенція про захист прав людини і основних свобод від 04.11.1950 р. [5]; Міжнародний пакт про громадянські та політичні права від 16.12.1966 р. [6]; Нью-йоркська конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, що користуються міжнародним захистом, від 14.12.1973 р. [7]; Міжнародна конвенція про боротьбу із захопленням заручників від 18.12.1979 р. [8]; Декларація про захист усіх осіб від насильницького зникнення від 18.12.1992 р. [9]; Конвенція ООН проти транснаціональної організованої злочинності від 15.11.2000 р. з протоколами [10]; Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 16.05.2005 р. [11] та інші міжнародні акти.

Всі зазначені конвенції закріплюють право особи на особисту свободу:

- «кожна людина має право на життя, на свободу і на особисту недоторканність» [4, ст. 3]; «ніхто не повинен бути в рабстві або у підневільному стані; рабство і работоргівля забороняються в усіх їх видах» [4, ст. 4]; «ніхто не може зазнавати безпідставного арешту, затримання або вигнання» [4, ст. 9];

- «нікого не можна тримати в рабстві або в підневільному стані» [5, ст. 4]; «кожен має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути позбавлено свободи, крім таких випадків і відповідно до процедури, встановленої законом» [5, ст. 5];

- «нікого не можуть держати в рабстві: рабство і работоргівля забороняються в усіх їх видах. Нікого не можуть держати в підневільному стані» [6, ст. 8]; «кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність. Нікого не може бути піддано свавільному арешту чи триманню під вартою. Нікого не може бути позбавлено волі інакше, як на підставах і відповідно до такої процедури, які встановлено законом» [6, ст. 9].

Крім того, окремі з них містять положення щодо необхідності встановлення кримінальної відповідальності та покарання за злочини, пов'язані з незаконним позбавленням волі:

- «1. Навмисне вчинення: а) вбивства, викрадення та іншого нападу проти особистості чи свободи особи, що користується міжнародним захистом; б) насильницький напад на офіційне приміщення, житлове приміщення або транспортні засоби особи, яка користується міжнародним захистом, що може погрожувати особистості чи свободі останньої; с) загроза будь-якого нападу; d) спроба будь-якого нападу, і е) дії в якості співучасника будь-якого такого нападу мають розглядатися кожною державою-учасницею згідно з її внутрішнім законодавством як злочин. 2. Кожна держава-учасниця передбачає відповідні покарання за такі злочини з урахуванням їх тяжкого характеру [7, ст. 2];

- «1. Будь-яка особа, яка захоплює або утримує іншу особу й погрожує вбити, завдати пошкодження або продовжувати утримувати іншу особу (далі називається «заручник») для того, щоб примусити третю сторону, а саме: державу, міжнародну міждержавну організацію, будь-яку фізичну, юридичну особу або групу осіб, - здійснити чи утриматись від здійснення будь-якого акту як прямої, так і опосередкованої умови для звільнення заручника, вчиняє, відповідно до змісту цієї Конвенції, злочин захоплення заручників. 2. Будь-яка особа, яка: а) намагається здійснити акт захоплення заручників; чи б) бере участь як співучасник будь-якої особи, яка здійснює чи намагається здійснити акт захоплення заручників, також здійснює злочин проти мети даної Конвенції» [8, ст. 1]; «кожна держава-сторона передбачає відповідні покарання за злочини, зазначені у статті 1, з урахуванням тяжкого характеру цих злочинів» [8, ст. 2];

- «кожна держава вживає ефективних законодавчих, адміністративних, судових та інших заходів для запобігання і викорінення актів насильницького зникнення на будь-якій території, яка знаходиться під її юрисдикцією» [9, ст. 3]; «різні акти насильницького зникнення є злочином за кримінальним правом, яке передбачає відповідні міри покарання з урахуванням його надзвичайно тяжкого характеру» [9, ст. 4];

- «1. Кожна Держава-учасниця вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть знадобитися для того, щоб визнати в якості кримінально караних діяння, зазначені у статті 3 цього Протоколу (торгівля людьми – прим. авт.), коли вони вчиняються навмисно. 2. Кожна Держава-учасниця також вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть знадобитися для того, щоб визнати в якості кримінально караних такі діяння: а) за умови дотримання основних принципів своєї правової системи – замах на вчинення будь-якого злочину, визнаного таким відповідно до пункту 1 цієї статті; б) участь як співника у вчиненні будь-якого злочину, визнаного таким відповідно до пункту 1 цієї статті; с) організацію інших осіб або керування ними з метою вчинення будь-якого злочину, визнаного таким відповідно до пункту 1 цієї статті» [10, ст. 5];

- «кожна Сторона вживає таких законодавчих та інших заходів, які можуть бути необхідними для визнання злочинами діянь, зазначених у статті 4 цієї Конвенції (торгівля людьми – прим. авт.), якщо їх вчинено умисно» [11, ст. 18]; криміналізація користування послугами жертви [11, ст. 19]; криміналізація діянь стосовно проїзних документів або документів, що посвідчують особу [11, ст. 20].

Характерною властивістю зазначених міжнародно-правових документів є їх рекомендаційний характер щодо сфери криміналізації суспільно небезпечних діянь шляхом закріплення орієнтуючих ознак даних діянь та можливості Держав-учасниць вживати заходів, які можуть бути необхідними для визнання кримінально караними даних діянь, у відповідності до основоположних принципів свого внутрішнього права із окремими застереженнями.

На перший погляд може видатися, що об'єктом посягання злочинів, пов'язаних з незаконним позбавленням волі, є лише суспільні відносини, пов'язані із забезпеченням фізичної свободи (волі) особи та її конституційного права на особисту недоторканість (незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК), насильницьке зникнення (ст. 1461 КК), захоплення заручників (ст. 147 КК), торгівля людьми (ст. 149 КК), незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги (ст. 151 КК)). Проте в кожному випадку вчинення злочину проти волі особи так чи інакше є посяганням на честь і гідність особи. Конституція України у розділі II закріпила достатньо широкий та різний за своїм змістом перелік природних та невідчужуваних прав людини. До їх числа, зокрема, належать право на повагу до гідності людини (ст. 28), право кожної людини на свободу та особисту недоторканість (ч. 1 ст. 29).

Крім того, об'єктом таких посягань є також суспільні відносини, пов'язані із авторитетом держави, її органів та посадових осіб при здійсненні ними своєї професійної діяльності, а також нормальна діяльність міжнародних установ. Так, суспільна небезпечність злочину, передбаченого ст. 349 КК «Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника», визначається тим, що він не тільки принижує авторитет органів державної влади, порушує їх нормальну діяльність, а й посягає на особисту недоторканість, життя і здоров'я представників влади або працівників правоохоронних органів чи їх близьких родичів і тим самим загрожує особистій та громадській безпеці [12, с. 734]. Об'єктом в складі кримінального правопорушення, передбаченого ст. 371 КК «Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою», є конституційні принципи діяльності органів досудового розслідування, прокуратури і суду, недотримання яких призводить, в тому числі, до підриву авторитету зазначених органів; в складі злочину, передбаченого ст. 444 КК «Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист», – нормальні міжнародні відносини, що необхідні для співробітництва між державами [12, с. 996].

Окреме питання стосується складу злочину, передбаченого ст. 3491 КК «Захоплення журналіста як заручника». В цілому, проблема посягань на права журналістів набула достатньо широкого розголосу та резонансу. Щоправда у більшості випадків завдяки самим журналістам. Має місце певний сумнів щодо потреби появи у тексті закону спеціальних норм, які спрямовані на додатковий захист журналістів, враховуючи наявний арсенал кримінально-правових заборон. Не зупиняючись зараз на питаннях доцільності появи спеціальних норм щодо відповідальності за посягання на журналістів у зв'язку з їх професійною діяльністю [13, с. 198-207; 14, с. 78-85; 15, с. 90-103], зазначимо, що об'єктом аналізованого злочину (ст. 3491 КК) є законна професійна діяльність журналістів, під якою, відповідно до примітки до ст. 3451 КК України, доцільно розуміти систематичну діяльність особи, пов'язану зі збиранням, одержанням, створенням, поширенням, зберіганням або іншим використанням інформації з метою її поширення на невизначене коло осіб через друковані засоби масової інформації, телерадіоорганізації, інформаційні агентства, мережу Інтернет. Чи наділені окреслені вище відносини здатністю виступати самостійним об'єктом кримінально-правової охорони, чи заслуговують на таку – питання наразі відкрите [13, с. 201]. Станом на сьогодні, законодавець вирішив надати їм значення видового об'єкта кримінально-правової охорони, охопивши названі вище норми у розділ XV Особливої частини КК «Злочини проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів». Хоча забув у невластивому тепер розділі V Особливої частини КК «Злочини проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина» ст. 171 «Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів», місце якої тепер у розділі XV Особливої частини КК.

Запорукою побудови якісного кримінального законодавства є його відповідність соціальним та правовим потребам суспільства. Саме вирішення цієї проблеми повинно бути одним із завдань кримінально-правової політики України, оскільки якісне

кримінальне законодавство здатне забезпечити його стабільність, послідовність та системність.

Відсутність послідовності і системності, того, що утворює чітку стратегію розвитку кримінального права та законодавства, вказує на те, що кримінально-правова політика України є ситуативною і часто залежить від конкретних політичних факторів, суспільна оцінка яких є неоднозначною. Соціальна обумовленість, під якою розуміють наявність ресурсів для кримінально-правового переслідування, системно-правову несуперечність та історичні традиції [16, с. 151] не завжди враховується законодавцем при розробці та впровадженні кримінально-правової норми.

Структурним елементом державної політики є кримінально-правова політика, яка в свою чергу реалізується органами влади за допомогою спеціальних методів. Одним із таких методів є криміналізація, яка являє собою діяльність щодо встановлення необхідності та доцільності кримінально-правової протидії окремим видам суспільно небезпечних діянь. Результатом такої діяльності виступає закріплення ознак даних діянь в кримінальному законодавстві з подальшим їх набуттям ознак кримінальної протиправності та караності.

Досліджуючи процес криміналізації, у доктрині виокремлюють групи підстав, критеріїв та принципів криміналізації окремих суспільно небезпечних діянь, які також слід брати до уваги в ході вивчення злочинів, пов'язаних з незаконним позбавленням волі.

Безумовно, характеризуючи кримінально протиправні діяння, пов'язані з незаконним позбавленням волі, на сьогоднішній день, та аналізуючи детально їх криміноутворюючі ознаки, слід говорити про їх суспільну небезпечність. А характер та ступінь суспільної небезпечності таких кримінально протиправних діянь обумовлені, в першу чергу, цінністю всієї системи об'єктів кримінально-правової охорони, які зазнають негативного впливу. Враховуючи зазначене, завданням кримінального права є зменшення суспільно небезпечного впливу та створення дієвих правових механізмів для забезпечення охорони права особи на особисту свободу та недоторканність.

В.К. Гришук вважає, що «суспільна небезпека діяння людини – це його об'єктивна здатність заподіяти істотну шкоду об'єктові кримінально-правової охорони або створити реальну загрозу її заподіяння» [17, с. 99]. Тобто, надаючи дане визначення, автор не обмежився об'єктивними ознаками та використав ознаку суб'єкта кримінального правопорушення (людина) поряд із діянням. Тому, вбачається, що аспекти загальної превенції вчиненню кримінальних правопорушень, пов'язаних з незаконним позбавленням волі, та адекватної правової реакції на це, мають виражатись через криміналізацію основних діянь, пов'язаних з незаконним позбавленням волі, які характеризуються суспільною небезпечністю, а саме – діянь, які пов'язані із незаконним позбавленням волі та їх окремих спеціальних форм, з урахуванням підстав та принципів криміналізації.

Вагомим критерієм для визначення характеру та ступеня суспільної небезпечності діянь, який використовує законодавець в ході встановлення кримінальної відповідальності за дії, пов'язані з незаконним позбавленням волі, виступають суспільно небезпечні наслідки таких діянь. Особа позбавляється такого свого невід'ємного природного права як права вільно, самостійно визначати місце свого знаходження та розпоряджатися ним.

Характер і ступінь суспільної небезпечності діянь обумовлюються також і ознаками суб'єктивної сторони кримінального правопорушення. Суспільно небезпечні діяння, пов'язані з незаконним позбавленням волі, є інтелектуально виваженими та вольовими актами поведінки, що вчиняються з прямим умислом, спеціальними мотивами та цілями, що безпосередньо впливає з положень диспозицій Особливої частини ККУ та підвищує характер і ступінь суспільної небезпечності даних протиправних проявів.

Отже, вивченням питання соціальної обумовленості встановлення кримінальної відповідальності за злочини, пов'язані з незаконним позбавленням волі, встановлено, що криміналізаційні процеси у даній сфері мають свою специфіку. Безумовно злочинні акти, пов'язані з незаконним позбавленням волі, такі, як незаконне позбавлення волі або викрадення людини, насильницьке зник-

нення, захоплення заручників (в тому числі й тих, що належать до кола спеціальних потерпілих – представників влади, працівників правоохоронних органів, журналістів), торгівля людьми, незаконне поміщення в заклад з надання психіатричної допомоги, завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою та злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист, характеризуються суспільною небезпечністю, яка визначається, як об’єктивними, так і суб’єктивними ознаками даних актів поведінки. Також, їм притаманні досить високий рівень латентності та розповсюдженості, що вимагає від державних інституцій адекватної та дієвої реакції, в тому числі встановлення належного рівня кримінально-правової охорони права людини на свободу та особисту недоторканність та інших об’єктів.

Такі важливі методи кримінально-правової політики, як криміналізація та декриміналізація, щодо охорони права людини на свободу та особисту недоторканність мають реалізовуватись з використанням досліджених підстав та принципів, які розроблено в теорії кримінального права, з урахуванням практики застосування норм кримінального закону, а також, відповідно до потреб держави та стану суспільних відносин.

1. Подопригора А.А. *Основы римского гражданского права*. К., 1995. 284 с.
2. *Звіти судів першої інстанції про розгляд справ у порядку кримінального судочинства за 2018–2021 рр.* / Сайт «Судова влада України». URL: https://court.gov.ua/inshe/sudova_statystyka/ (дата звернення 01.05.2022 р.)
3. *Основания уголовно-правового запрета: криминализация и декриминализация: монография / отв. ред. В.Н. Кудрявцев, А.М. Яковлев*. М.: Наука, 1982. 304 с.
4. *Загальна декларація прав людини. Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 року*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text (дата звернення 01.05.2022 р.)
5. *Європейська конвенція з прав людини. Конвенцію ратифіковано Законом №475/97-ВР від 17.07.97*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення 01.05.2022 р.)

6. *Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. Ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР №2148-VIII від 19.10.73 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text (дата звернення 01.05.2022 р.)*
7. *Конвенція про запобігання та покарання злочинів проти осіб, які користуються міжнародним захистом, у тому числі дипломатичних агентів від 14.12.1973 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_389#Text (дата звернення 01.05.2022 р.)*
8. *Міжнародна конвенція про боротьбу із захопленням заручників. Про схвалення та передання на розгляд пропозиції про приєднання Постанови Ради Міністрів УРСР №146 від 24.04.87 р., Про приєднання із застереженням та заявою Указ Президії Верховної Ради УРСР №3954-XI від 08.05.87 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_087#Text (дата звернення 01.05.2022 р.)*
9. *Резолюція 47/33 Генеральної Асамблеї ООН від 18 грудня 1992 року «Декларація про захист усіх осіб від насильницького зникнення». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_225#Text ((дата звернення 01.05.2022 р.)*
10. *Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності. Прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року. Конвенцію ратифіковано із застереженнями і заявами Законом № 1433-IV від 04.02.2004 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_789#Text (дата звернення 01.05.2022 р.)*
11. *Конвенція Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми. Конвенцію ратифіковано Законом №2530-VI від 21.09.2010 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_858#Text (дата звернення 01.05.2022 р.)*
12. *Кримінальний кодекс України. Науково-практичний коментар : у 2 т. / за заг. ред. В.Я. Тація, В.П. Пионки, В.І. Борисова, В.І. Тютюгіна. 5-те вид., допов. X. : Право, 2013. Т. 2 : Особлива частина / Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін. 2013. 1040 с.*
13. *Марін О. Кримінально-правова охорона журналістів в Україні: рефлексія підходів. Вісник Львівського університету. Серія юридична. 2018. Випуск 66. С. 198-207.*
14. *Шаблістий В.В. Законна професійна діяльність журналіста як «новий об'єкт кримінально-правової охорони». Вісник кримінологічної асоціації України. 2016. № 2 (13). С. 78-85.*

15. Письменський Є.О. Злочини у сфері професійної діяльності журналістів у контексті забезпечення потреб українського суспільства на сучасному етапі його розвитку. Вісник кримінологічної асоціації України. 2016. № 1 (12). С. 90-103.
16. Пащенко О.О. Соціальна обумовленість кримінально-правових норм: проблеми міждисциплінарних зв'язків. Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 9-10 жовтня 2014 р.). Харків, 2014. с. 150–154.
17. Гришук В.К. Кримінальне право України: Загальна частина: навч. посіб.для студентів юрид. фак. вищ. навч. закл. К.: Видавничий Дім «Ін Юре», 2006. 568 с.

Різник О.Р. Соціальна обумовленість кримінальної відповідальності за незаконне позбавлення волі.

Наукова стаття присвячена дослідженню питання обґрунтованості, доцільності та необхідності криміналізації діянь, пов'язаних з незаконним позбавленням волі, тобто визначення соціальної обумовленості кримінальної відповідальності за зазначенні діяння. При цьому автор аналізує підстави та критерії криміналізації, які підлягають врахуванню при встановленні кримінальної відповідальності. Окрема увага приділена міжнародно-правовим зобов'язанням України щодо криміналізації суспільно небезпечних посягань, пов'язаних з незаконним позбавленням волі. Зроблено висновок про те, що відповідні діяння мають бути криміналізовані, оскільки є соціально зумовленою кримінальна відповідальність за їх вчинення, проте викликає зауваження існування зайвих спеціальних норм (наприклад, ст. 3491 КК України).

Ключові слова: соціальна обумовленість, криміналізація, незаконне позбавлення волі, підстави криміналізації, міжнародно-правові зобов'язання.

Ryznyk O.R. The social conditioning of criminal responsibility for illegal deprivation of liberty

Personal freedom is an inalienable property of a person embedded in his very essence, it is the embodiment of individuality and self-sufficiency of everyone, a normal condition for the development of an individual and society as a whole. We suggest that socially dangerous acts, which are provided by art. 146, 1461, 147, 149, 151, 349, 3491, 371, 444 of Criminal Code of Ukraine.

Every time, researching the issue of the existence of criminal responsibility and the forms of its implementation, scientists do not bypass the question of the social conditioning of these legal phenomena.

In modern conditions of globalization, all civilized countries are trying to build their legislation, including criminal legislation, and, accordingly, to develop a system of countermeasures against socially dangerous acts, based on international normative acts. The international legal need to establish criminal law prohibitions in Ukrainian legislation depends on the international obligations that Ukraine has assumed before

the international community. In accordance with such obligations, national legislation must be brought into line with the requirements and recommendations established in international legal documents to which Ukraine is a party. All these conventions establish the right of a person to personal freedom. In addition, some of them contain provisions on the need to establish criminal responsibility and punishment for crimes related to illegal deprivation of liberty.

Characterizing the criminally illegal acts connected with illegal deprivation of liberty to date, and analyzing in detail their crime-forming features, one should talk about their social danger. And the nature and degree of public danger of such criminally illegal acts is determined by the value of the entire system of criminal law protection objects, which are negatively affected.

Key words: the social conditioning, criminalization, the illegal deprivation of liberty, the grounds of criminalization, the international legal obligations.